

ZAKON

O IZMENI KRIVIČNOG ZAKONIKA

Član 1.

U Krivičnom zakoniku („Službeni glasnik RS,“ br. 85/05, 88/05 - ispravka, 107/05 - ispravka, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 i 108/14), član 108. menja se i glasi:

„Član 108.

Krivično gonjenje i izvršenje kazne ne zastarevaju za krivična dela predviđena u čl. 192. stav 1, 370. do 375, 388. i 389, kao ni za krivična dela za koja po ratifikovanim međunarodnim ugovorima zastarelost ne može da nastupi.“

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije.“

O B R A Z L O Ž E N J E

I. Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 64. Ustava Republike Srbije, koje između ostalog garantuju prava i slobode deteta, da deca imaju pravo da saznaju svoje poreklo i pravo da očuvaju svoj identitet, da su deca zaštićena od psihičkog, fizičkog, ekonomskog i svakog drugog iskorišćavanja ili zloupotrebljavanja, te da se prava deteta i njihova zaštita uređuju zakonom; i u članu 97. tačka 10. Ustava RS po kojem Republika Srbija uređuje i obezbeđuje između ostalog i sistem brige o deci.

II. Razlozi za donošenje zakona

U skladu sa odlukom Evropskog suda za ljudska prava povodom tzv. „nestalih beba”, u slučaju Zorica Jovanović protiv Srbije, kao i na osnovu preporuke Zaštitnika građana po istom pitanju, a u cilju obezbeđivanja što efikasnije zaštite dece i uspostavljanja funkcionalnog mehanizma prevencije i zaštite žrtava krivičnih dela trgovine ljudima, a naročito trgovine decom radi usvojenja, smatramo da je neophodno reagovati i u Krivičnom zakoniku predvideti izmene koje bi omogućile vođenje istražnih i drugih postupaka koji bi doveli do zadovoljenja žrtava i adekvatnih postupaka u dužem roku od predviđenog.

Na osnovu dosadašnjih iskustava u svom radu, usvojenih strateških dokumenata na nacionalnom nivou, ratifikovanih i potpisanih međunarodnih dokumenata smatramo da postoji potreba da se u Krivični zakonik unesu odgovarajuće izmene. Predloženom izmenom usaglašavaju se pravni standardi Krivičnog zakonika ("Sl. glasnik RS", br. 85/05, 88/05 - ispravka, 107/2005 - ispravka, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 i 108/14) sa ratifikovanim međunarodnim dokumentima kao što su Konvencija o pravima deteta i Haška konvencija o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice deteta i drugih relevantnih međunarodnih dokumenata.

Postojeći rokovi zastarelosti u dosadašnjoj praksi pokazali su se kao isuviše kratki, naročito u osetljivim slučajevima u kojima je odlučivao Evropski sud za ljudska prava (ESLjP) koji je utvrdio da su rokovi neefikasni za gonjenje počinitelaca navedenih krivičnih dela. Obaveza usklađivanja domaćeg prava sa odlukom u slučaju Zorica Jovanović protiv Srbije dodatni je razlog za detaljno razmatranje predložene izmene Krivičnog zakonika. Rok predviđen za donošenje izmena zakona presudom ESLjP određen je i iznosi godinu dana od donošenja presude i ne sme se olako shvatiti.

Odabir krivičnih dela na koje se odnosi predložena izmena zakona prati teške oblike trgovine ljudima, naročito dece. Ova krivična dela predloženom izmenom stavljena su u istu ravan sa krivičnim delima protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom. Krivična dela Trgovina ljudima iz člana 388. i Trgovina maloletnim licima radi usvojenja iz člana 389., kao i stav člana 192. koji uređuje Promenu porodičnog stanja logičan su izbor za menjanje odredaba o zastarevanju jer zbog svoje težine i posledica koje ostavljaju za ceo život moraju imati poseban tretman. Takođe ukazujemo i na poteškoće u pravovremenom otkrivanju počinitelaca ovih krivičnih dela.

Ujedno, na neophodnost izmene zakona ukazao je i Zaštitnik građana u svojoj odluci od 29. jula 2010. godine, a na navedenu preporuku se pozivao i ESLJP. Neophodno je ovo pitanje urediti i za druge slučajeve na koje je ukazivano, tako da je sistemsko rešenje jedino moguće kako bi se otklonile sumnje i sprečile dalje zloupotrebe i trgovina ljudima, naročito decom.

Postojanje roka zastarelosti dovodi do onemogućavanja prijavljivanja i procesuiranja izvršioca navedenih krivičnih dela, a posledice po decu su nesagledive i uglavnom se reflektuju na ceo život žrtve, pa bi ukidanje zastarevanja bio jedan od najefikasnijih vidova sprečavanja navedenih krivičnih dela.

Pored predložene izmene Krivičnog zakonika koji se može smatrati „Zakonom za bebe“ koja će delovati na buduće počinioce navedenih krivičnih dela, ovo pitanje neophodno je rešiti i posebnim zakonom koji će dovesti do zadovoljenja žrtava u slučajevima u kojima je raspravljao Evropski sud za ljudska prava.

III. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta i pojedinačnih rešenja

U članu 1. Predloga zakona predloženom izmenom člana 108. proširuje se primena zakona, tako da krivično gonjenje i izvršenje kazne ne zastarevaju za krivična dela predviđena u čl. 192. stav 1, 370. do 375, 388. i 389, kao ni za krivična dela za koja po ratifikovanim međunarodnim ugovorima zastarelost ne može da nastupi.

U članu 2. Predloga zakona definiše se stupanje na snagu ovog zakona.

IV. Finansijska sredstva potrebna za primenu zakona

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. Analiza efekata zakona

Usvajanje i primena predloženog zakona u velikoj meri će doprineti zaštiti dece kao i svih žrtava navedenih krivičnih dela, naročito krivičnih dela trgovine ljudima i trgovine decom.

VI. Razlozi za donošenje zakona po hitnom postupku

Donošenje ovog zakona po hitnom postupku se predlaže iz razloga da bi se izbegle dalje štetne posledice, a u cilju obezbeđivanja što efikasnije zaštite dece i uspostavljanja funkcionalnog mehanizma prevencije i zaštite žrtava krivičnih dela trgovine ljudima, a naročito trgovine decom radi usvojenja.

PREGLED ODREDBE KRIVIČNOG ZAKONIKA KOJA SE MENJA

Član 108.

~~Krivično gonjenje i izvršenje kazne ne zastarevaju za krivična dela predviđena u čl. 370. do 375. ovog zakonika, kao ni za krivična dela za koja po ratifikovanim međunarodnim ugovorima zastarelost ne može da nastupi.~~

KRIVIČNO GONJENJE I IZVRŠENJE KAZNE NE ZASTAREVAJU ZA KRIVIČNA DELA PREDVIĐENA U ČL. 192. STAV 1, 370. DO 375, 388. I 389, KAO NI ZA KRIVIČNA DELA ZA KOJA PO RATIFIKOVANIM MEĐUNARODNIM UGOVORIMA ZASTARELOST NE MOŽE DA NASTUPI.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa

Narodna poslanica mr Aleksandra Jerkov

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmeni Krivičnog zakonika
The Law Proposal modifying the Criminal Code

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

- a) **Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa**
- b) **Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma**
- v) **Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma**
- g) **Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma**
- d) **Veza sa Nacionalnim programom za integraciju Republike Srbije u Evropsku uniju**

Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije nije planirano uređenje materije na koju se odnosi Predlog zakona.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

- a) **Navođenje odredbi primarnih izvora prava Eevropske unije i ocene usklađenosti sa njima**
- b) **Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima**
- v) **Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenst sa njima**
- g) **Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost**
- d) **Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije**

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već

se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava.

Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost Predloga zakona o izmenama Krivičnog zakonika, s obzirom da su predmetne izmene manjeg obima i da nisu relevantne sa stanovišta prava Evropske unije.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

Ne.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

Ne.

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

Ne.

Potpis rukovodioca organa državne uprave, odnosno drugog ovlašćenog predlagača propisa, datum i pečat

Beograd, 12. septembar 2016. godine

NARODNA POSLANICA

mr Aleksandra Jerkov